

**Επιμνημόσυνος λόγος του κ. Ανδρέα Λουκά, Αν. Έπαρχου Κερύνειας, στο Ετήσιο
Εθνικό Μνημόσυνο των Ηρωομαρτύρων και πεσόντων του Κοντεμένου**

(Κυριακή, 7 Ιουνίου 2015, Ιερός ναός Αποστόλου Μάρκου στον Αρχάγγελο)

Σεβαστό Ιερατείο,

Έντιμοι Κύριοι Βουλευτές της Επαρχίας Κερύνειας

Έντιμε κύριε Δήμαρχε Λακατάμιας

Κύριε Πρόεδρε και Μέλη του Κοινοτικού Συμβουλίου Κοντεμένου,

Κύριε Πρόεδρε και Μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Σωματίου «Κοντεμένος Επιστροφή»,

Τιμημένοι Συγγενείς των Ηρώων της Κοινότητας Κοντεμένου

Ελληνίδες, Έλληνες

Με βαθιά συγκίνηση, ευλάβεια και σεβασμό, βρισκόμαστε σήμερα στον ιερό τούτο χώρο, για να τιμήσουμε τη μνήμη των ηρώων του ηρωικού χωριού, του κατεχόμενου Κοντεμένου. Μιας ιστορικής και φιλοπρόοδης κοινότητας η οποία πλήρωσε βαρύ τίμημα στους εθνικούς μας αγώνες, τόσο κατά τη διάρκεια του εθνικοαπελευθερωτικού αγώνα της ΕΟΚΑ '55-'59, όσο και αργότερα, αντιστεκόμενη κατά του πραξικοπήματος και του βάρβαρου Τούρκου εισβολέα, το μαύρο καλοκαίρι του 1974.

Με αισθήματα κατάνυξης ανακαλούμε σήμερα στη μνήμη μας τους ηρωικούς αγώνες που σφραγίστηκαν με το αίμα και τη θυσία των οκτώ Ηρωομαρτύρων που σφαγιάστηκαν στο Κιόνελλι από τους Τούρκους, στις 12 Ιουνίου του 1958:

Χριστόδουλου Σταύρου, Πέτρου Σταύρου, Ιωάννη Σταύρου, Γεώργιου Σταύρου, Χαράλαμπου Σταύρου, Ευριπίδη Κυριάκου, Κώστα Μουρρή και Σωτήρη Χατζηβασίλη.

Τιμούμε επίσης τη μνήμη των δύο ηρωικώς αγωνισαμένων και πεσόντων το 1974, Αριστοφάνη Ανδρέου και Νικόλαου Φλουρέντζου. Θυμούμαστε σήμερα και τιμούμε επίσης τους δύο αγνοούμενους της μαρτυρικής κοινότητας Κοντεμένου, Νικόλαο Παπαχριστοδούλου και Αντρέα Κωνσταντίνου.

Γυρίζουμε νοερά στο παρελθόν, στο απομεινόμενο εκείνης της Πέμπτης 12^{ης} Ιουνίου 1958, όταν διαπράχθηκε ένα από τα θλιβερότερα εγκλήματα στο νησί μας. Ένα ειδικό εγκλημα με θύματα οκτώ Κοντεμενιώτες που σφαγιάστηκαν εν ψυχρώ από εξτρεμιστές Τουρκοκύπριους του Κιόνελλι. Ήταν μια τεταμένη περίοδος και ήταν συχνές οι συγκρούσεις μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων. Τις συγκρούσεις αυτές τις υποδαύλιζαν οι αποικιοκράτες Βρετανοί με σκοπό να επιδεινώσουν την ένταση αφού διαπίστωναν ότι, λόγω του ηρωικού αγώνα της ΕΟΚΑ 1955-'59, που περιφρόνησε το «ουδέποτε» των ισχυρών της γης για αυτοδιάθεση, έχαναν την κυριαρχία του νησιού. Έτσι με την τακτική του «Διαίρει και βασίλευε» οι Άγγλοι ενεθάρρυναν την ίδρυση τουρκικών τρομοκρατικών οργανώσεων με σκοπό την αντιπαράταξή τους με το ελληνικό απελευθερωτικό κίνημα.

Σύμφωνα με ενυπόγραφες μαρτυρίες σε δημοσιεύματα της εποχής: «Έφτασε το μήνυμα στον Κοντεμένο γύρω στο μεσημέρι της Πέμπτης 12 Ιουνίου 1958 ότι στη Σκυλλούρα επέκειτο συμπλοκή και ότι οι Τούρκοι συγκεντρώνονταν οπλισμένοι κατά μήκος του ελληνικού τομέα με κακές διαθέσεις.» Η Σκυλλούρα ήταν μικτό χωριό και απέχει μόνο μερικά χιλιόμετρα από τον Κοντεμένο.

Ως να άκουσαν το κάλεσμα «Έκαστος εφ' ώ ετάχθη», περίπου 40 Κοντεμενιώτες, κυρίως νέοι, μπήκαν σε δύο φορτηγά και προσέτρεξαν με θάρρος και αυταπάρνηση σε βοήθεια των Ελλήνων της Σκυλλούρας.

Πριν όμως φτάσουν καν στο χωριό, συνελήφθησαν από άγγλους στρατιώτες, οι οποίοι, αφού τους είπαν πως δεν συμβαίνει τίποτε εις βάρος των Ελληνοκυπρίων της Σκυλλούρας, τους οδήγησαν στη Λευκωσία για ανάκριση με την κατηγορία ότι πήγαιναν στη Σκυλλούρα για να διαταράξουν την τάξη. Στη συνέχεια, με στρατιωτική συνοδεία τους οδήγησαν, ως πρόβατα επί

σφαγή, στο τουρκοκυπριακό χωριό Κιόνελη, αφήνοντάς τους εκεί άοπλους, να πάνε με τα πόδια στον Κοντεμένο.

Έξω από το χωριό Κιόνελη, έγινε η μεγάλη σφαγή. Οι Κοντεμενιώτες περπατούσαν άοπλοι μέσα στα χωράφια προς τον Κοντεμένο. Εκεί είχαν κρυφτεί, ειδοποιημένοι προφανώς από τους Άγγλους, 200 περίπου εξτρεμιστές Τουρκοκύπριοι οπλισμένοι με περίστροφα και με χασαπομάχαιρα, οι οποίοι άρχισαν να πυροβολούν και να σφάζουν τους Κοντεμενιώτες. Πανικόβλητοι και ανυπεράσπιστοι οι Κοντεμενιώτες άρχισαν να τρέχουν μέσα στα χωράφια για να διαφύγουν. Άλλοι τα κατάφεραν να διαφύγουν πληγωμένοι, άλλοι όχι. Οκτώ νέοι Κοντεμενιώτες σφαγιάστηκαν εκείνη την αποφράδα μέρα.

Η σφαγή των Κοντεμενιωτών στο Κιόνελη, είναι το πρώτο ομαδικό έγκλημα που διεπράχθη μεταξύ των δύο κοινοτήτων στην Κύπρο.

Οι θυσίες και η προσφορά των Κοντεμενιωτών για να ποτιστεί το δέντρί της ελευθερίας της Κύπρου δεν σταματούν εδώ.

Ο Κοντεμένος, έχασε άλλα δύο παλικάρια του: τον Αριστοφάνη Ανδρέου, Καταδρομέα της 33^{ης} Μοίρας Καταδρομών, ο οποίος έπεσε ηρωικώς μαχόμενος κατά του Τούρκου εισβολέα, στις μάχες Κερύνειας – Καρμίου – Τέμπλους τον Ιούλιο του 74', και τον Νικόλαο Φλουρέντζου, Στρατιώτη του 281 Τάγματος Πεζικού, ο οποίος έπεσε προασπιζόμενος τη Δημοκρατία κατά το πραξικόπημα στην Πάφο, τον Ιούλιο του 74'.

Στον μακρύ κατάλογο των αγνοουμένων του πικρού καλοκαιριού του 1974 βρίσκονται και τα ονόματα άλλων δύο Κοντεμενιωτών: του Νικολάου Παπαχριστοδούλου, Δεκανέα της 33^{ης} Μοίρας Καταδρομών, ο οποίος πολέμησε κατά των Τούρκων εισβολέων στις μάχες της Κερύνειας, και του Αντρέα Κωνσταντίνου, Στρατιώτη του 281 Τάγματος Πεζικού, ο οποίος πολέμησε κατά των Τούρκων εισβολέων στις μάχες του 5 Μίλι – Λαπήθου – Καραβά.

Ελληνίδες, Έλληνες,

Η απόδοση τιμής στους ήρωες των αγώνων του λαού μας είναι οφειλόμενη και διαχρονική επιταγή. Μια πράξη υπόμνησης της μαρτυρικής αγωνιστικής πορείας της πατρίδας μας, που άρχισε με τον απελευθερωτικό αγώνα της ΕΟΚΑ του 1955-1959, συνεχίστηκε με την αντιμετώπιση της Τουρκανταρσίας του 1963 - 64 και έφθασε, δυστυχώς, μετά και από δικά μας λάθη και παραλείψεις, στο πραξικόπημα και στη βάρβαρη Τουρκική εισβολή του 1974.

Σήμερα, η σκέψη όλων εμάς που ζήσαμε τα τραγικά γεγονότα που σημάδεψαν τη σύγχρονη Ιστορία της Κύπρου, στρέφεται πίσω στο χρόνο. Νεκροί και αγνοούμενοι, πρόσφυγες και εγκλωβισμένοι, κατοχή πατρογονικών εδαφών, καταστροφή της πολιτιστικής μας κληρονομιάς, σύλληψη των Εκκλησιών ακόμα και των νεκροταφείων μας, συνθέτουν το μέγεθος της τραγωδίας που συνεχίζεται από το 74', για 41 τόσα χρόνια. Η πατρίδα μας, δυστυχώς, εξακολουθεί να είναι μοιρασμένη, με το απαίσιο σύμβολο της ξένης κατοχής και του διαχωρισμού χαραγμένο στην κορφή του Πενταδακτύλου.

Αποδεδειγμένα, ο λαός μας διαθέτει και την αρετή και την τόλμη που θα του επιτρέψουν να ανακτήσει την ελευθερία του, στο πλαίσιο μιας συμφωνημένης, αμοιβαία αποδεκτής, λειτουργικής και βιώσιμης λύσης του Κυπριακού. Μιας λύσης, που θα σέβεται το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο και το Διεθνές Δίκαιο. Μιας λύσης, που θα σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα όλων των νόμιμων κατοίκων της νήσου και που θα διασφαλίζει χωρίς προβλήματα ή προσκόμματα το δικαίωμα των Ελλήνων της Κύπρου να ζήσουν ελεύθεροι στη γη των προγόνων τους.

Ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας κ. Νίκος Αναστασιάδης καταβάλλει άοκνες προσπάθειες για μια έντιμη και δίκαιη λύση του Κυπριακού, στη βάση των ψηφισμάτων των Ηνωμένων Εθνών, του διεθνούς και ευρωπαϊκού δικαίου και της διασφάλισης των ανθρωπίνων δικαιωμάτων όλων των Κυπρίων, στη βάση των Συμφωνιών Υψηλού Επιπέδου του 1977 και 1979 και του Κοινού Ανακοινωθέντος Αναστασιάδη – Έρογλου της 11^{ης} Φεβρουαρίου 2015. Θέλουμε και επιδιώκουμε μια λύση του Κυπριακού, που να συνάδει με τα ευρωπαϊκά δεδομένα.

Δεν έχουμε το δικαίωμα μιας νέας αποτυχίας. Στόχος μας δεν είναι μια ακόμα ατέρμονη και άγονη διαδικασία αλλά η ορθή επίλυση του εθνικού μας θέματος. Θέλουμε και επιδιώκουμε λύση, η οποία να σέβεται την ιδιότητα μας ως Ευρωπαϊκού κράτους. Θέλουμε και επιδιώκουμε

λύση η οποία θα διασφαλίζει το μέλλον του κυπριακού Ελληνισμού στη γη των προγόνων του, κάτω από συνθήκες ασφάλειας.

Μόνον έτσι θα δικαιώσουμε τη θυσία των ηρώων του Κοντεμένου και όλων των ηρώων της μαρτυρικής μας πατρίδας.

Ήρωες, Αγωνιστές, λεβέντες Έλληνες του Κοντεμένου, σας τιμούμε, σας ευχαριστούμε και σας μνημονεύουμε για την μαρτυρική θυσία σας στο βωμό του Δικαίου και της Ελευθερίας της Κύπρου μας!

Αιωνία σας η μνήμη!